

Matth. 25. n. 28. Tollite itaque ab eo talentum, & date ei, qui habet decem talenta. Num. 29. Omni enim habenti dabitur, & abundabit; ei autem, qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Num. 30. Et inutilem servum eijcere in tenebras exteriores: illic erit fletus, & stridor dentium.

VERSIONES.

Persicus n. 28. Illam quidem unam ab eo auferre. Syrus n. 29. Et cui est, dabitur, & adjicietur ei: cui non est, id etiam, quod ei est, auferetur. D. Chrysolog. Dabitur, & superabundabit. Syrus n. 30. Servum otiosum eijcite. Arabicus. Servum malum inutilem. Persicus. Et dentium collisio.

ALTER TEXTUS.

Matth. 4. n. 25. Qui enim habet, dabitur ei: & qui non habet, etiam quod habet, auferetur ab eo. Luc. 19. n. 24. Et adstantibus dixit: Auferre ab illo unam, & date illi, qui decem mnas habet. Num. 25. Et dixerunt ei: Domine habet decem mnas. Num. 26. Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur, & abundabit: ab eo autem, qui non habet, quod habet auferetur ab eo.

EXPOSITIO III.

47. Tollite itaque ab eo talentum: ait Dominus, talentum scilicet fidei, vel gratie mee: & date ei qui habet decem talenta. Malum servum confundit Dominus, ejusque criminationem contra Dominum, iniquam, & falsam esse, opere ostendit. Dixerat iniquus servus: Scio, quia homo durus es, austerus, metis tibi non seminas. Vide Domini largitatem, quia talentum, ac ejus lucrum, non vult ut sibi comparet, ac retineat, & in thesauro suo reponat, sed ut servis bene operantibus tribuat, ac largiatur: Bonus enim servus meum talentum ei da um ita negociavit, ac lucratus est, ut ipsum recipiat adanctum, & multiplicatum.

48. Et date ei, qui habet decem talenta, scilicet

dignè: Explicat Caietan. datur fideli servo Caietan. donum à pigro ablatum quoad præmium, non idem numero, sed specie; non quoad usum (præterit enim tempus meriti) sed ad gaudium, honoris ac gloriæ accessionem, ut explicat Caietan. & Franciscus Lucas. Multa gratiarum actione gaudent Sancti, dum se vident adscriptos inter electos, extra reproborum numerum, quo etiam significatur, quod beati plus recipient, quàm pro suis meritis lucrati sunt. Deus ultra condignum remunerat.

Omni habenti, scilicet fidem Sanctam, & rectè cum illa operanti. Ita D. Hieronymus. in præsentia, D. Gregorius homil. 29. in Evangel. D. Paschas. lib. 11. in Matth. At aliter de donis gratiæ interpretantur D. Augustinus. lib. 2. Quæstionum Evangelic. q. 46. D. Chrysost. hom. 79. Omni habenti Dei gratiam, ac dona, & illis bene utenti, ac operanti, dabitur amplius, & abundabit multis aliis donis acceptis, ut amplioribus augeatur. Ei autem, qui non habet, scilicet fidem ut decet, & videtur habere: Cum revera, ut ait Paschasius, non habeat, quia fides sine operibus mortua est; & idem est, ac si non esset in ordine ad salutem, aptius juxta D. August. Qui non habet Dei dona cum fructu, ac suâ debitâ cooperatione: quod videtur habere, quia habet illa Dei dona otiosa sine lucro, ac fructu, non illis bene utens, quamvis videatur habere, revera non habet, ut communi adagio dicitur: Avaro tam deesse, quod habet, quam quod non habet. Et pergit Textus: Et auferetur ab eo, absque illius commodo, & utilitate: sic etiam supra, cap. 13.

Et inutilem servum: pigrum, ac otiosum; qui ut ait Chrysostom. bona facere neglexit, ob nequitiam, & malitiam suam, eijcite à domo mea, ac ceteri fidelium: In tenebras exteriores; illic erit fletus, & stridor dentium: Ut pro gaudio Domini, quod ex labore, ac diligentia sua poterat promereri, talia supplicia, & penas promeretur; de quo dixi in fine superioris Capituli: pro quo nota, quod æquali pena afficitur iste, ac ille, qui fordidâ veste ingressus est convivium nuptiale. Matth. 22. quia apud Deum integerrimum judicem, æqualiter errat, ac punitur, qui operator malum, quod non debet; ac ille, qui non operatur bonum, ad quod tenetur.

QUESTIO IX.

Quare Talentum ablatum ab iniquo servo, datur potius habenti quinque talenta, quàm habenti duo?

Iste Dominus distribuens talenta sua per suos servos, uni dedit quinque talenta, alii duo, alii unum. Qui quinque acceperat, obtulit Domino decem; quinque ex principali à Domino accepto, & quinque ex lucro acquisito; similiter & qui duo acceperat, obtulit quatuor. Malus autem servus, qui unum talentum acceperat, nullam fecit negotiationem, sed suum talentum absque lucro, & augmento offert Domino suo.

ex quo ille indignatus, præcepit suis servis: Tollite itaque ab eo talentum, & date ei, qui habet decem talenta: Difficultas est, cur talentum unum ablatum iniquo servo, dat Dominus servo, qui habebat decem, cum tantum accepisset quinque; cur non potius illi, qui duo acceperat, & ad Dominum defert quatuor?

Primò, D. Gregorius homil. 9. in Evangel. proponit difficultatem, & in sensu morali solvit: Dicens, quod hoc talentum dandum erat illi, qui minus habebat, scilicet qui duo acceperat; tamen ait Sanctus Pater: Cum per quinque talenta, exteriorum scientia designetur, per duo autem intellectus, & operatio, plus habuit, qui duo, quàm qui quinque talenta acceperat: quia per talenta quinque, exteriorum administrationem meruit; ab intellectu tamen æternorum adhuc vacuus fuit. Unum ego talentum, per quod intellectum significari dicimus, illi dari debuit, qui bene exteriora, quæ acceperat, ministravit, ut inde interna intelligentia polleant, qui exteriora fideliter ministravit.

Secundò, D. Hieronymus: Datur, scilicet talentum, ei qui decem talenta fecerat, ut intelligamus, licet æquale sit Domini gaudium in virisque labore, ejus scilicet qui quinque, & qui duo duplicavit; tamen majus deberi præmium ei, qui plus in Domini pecunia laboravit. In qua sententia est Albert. Magn. quia qui quinque acceperat, & decem obtulit, plus in talento, ac re Domini sui laboravit; & ideo plus meruit accipere, quia ubi major est labor, majusque est meritum, ibi majus debet correspondere præmium.

Tertiò, Magister Didacus de Celada, moralissimè rem expendit lib. in Judith, c. 3. vers. 2. §. 4. n. 11. Quod nempe Christus D. hic prævenit, ac adumbravit in præsentia parabola, quod futurum erat in communi hominum usu; & ideo de servo illo paupere, ac pauperulo; non solum dicitur, Tollite ab eo talentum: sed etiam additur; ei autem, qui non habet; & quod videtur habere, auferre ab eo; & quid deinde: date ei, qui habet decem talenta: qui maxime magnâ divitiarum copiâ erat ditissimus: Ecce emblema, & typus parabola, quæ apud homines frequenter eveniunt; si ille miser pauperulus nihil habebat, quid auferendum est ab eo? ecce depingitur inexhausta divitum fames, ut etiam à misero pauperulo sit emungendum, ac extorquendum, ut quod miser non habet, evisceretur, & tribuat, ut dives crudelis exactor opulentior fiat, & crescat, ac augeatur in bonis suis: Habenti dabitur. Perbellè dixit Tertullianus lib. de fuga in persecutione, cap. 12. Felices pauperes, quia ipsorum est regnum celorum, qui animam solum in confisato habent: adeo ministri sunt crudeles exactores pro augendo regis æratio, ut cum pauper nihil habeat, quod tribuat, animam ejus vellent extrahere, & confiscare pro rebus regis augendis; sicut ille malus servus dives factus, ex bonis Domini sui pauperem conservum pro debito suffocabat. Matth. 18. n. 28. ut explicat Theophyl. Atus ibi: Strangulat, & perimit conservum: ac si pro pecunia volebat animam illius extrahere, ut expendi tom. 4. c. 12. q. 7. n. 50.

Quartò, Caietanus, & magis ad litteram: Sylveira in Evang. Tom. VI.

Talentum illud non solum datum fuit habenti decem talenta, sed etiam habenti quatuor, hoc patet ex eo quod dicitur: Omni habenti dabitur: ergo cum uterque habeat, utriusque datur; cum enim Deus dat uni, etiam dat aliis, juxta suam mensuram, atque capacitatem, sine ullius diminutione. Mandat Deus sanctissimo Parenti Elæ: Unges Hazael regem super Syriam, & Jehu filium Namsi, unges regem super Israël; Elifauum filium Saphat, unges Prophetam pro te. 3. Reg. 19. n. 16. & subdit Sacer. Textus, quod inde propheta Elias repetit Elifauum arantem in duodecim jugis bouum: cumque venisset Elias ad eum, misit pallium suum super illum. Ibid. n. 19. Ex Divino mandato accepit Elias ungere tres: Elifauum, Jehu: & Hazaelem; & tamen solum exprimitur in textu unxisse Elifauum: cur ergo uno contentus? alios etiam non unxit? Agnoverat bene Elias naturam divini doni, divini que unctio nis, quæ sic uni communicator, ut non ibi terminetur, sed inde in alios defluit, ac derivatur, & in unumquemque juxta suam convenientiam, ac proportionem, vel spiritualiter in prophetam, vel in alium, ut regem Israël, & in alterum, ut regem Syriæ Theodoret. q. 18. ait: Si Prophetam unxit, & eos spirituali gratia impertit, ea etiam unxit alios, Etenim Elifaus, spirituali per eum accepta gratia, obtulit illis charismata, & spirituali gratia eos impertit. Cum tres sint destinati, ac imperati ad unctio nem, ungitur Elifaus solus: cum illa unctio veniret à Deo, non coarctabatur in uno, sed in alios stagnabatur.

Quintò: Datur talentum illi; qui habebat decem talenta, quia denotatur in eo per hæc decem talenta, integra, & absoluta legis observantia, quæ in decem præceptis Decalogi continetur: sicut ille servus, qui debebat Domino suo decem millia talentorum. Matth. 18. n. 24. per quæ denotatur peccata contra totam legem Dei. D. Augustinus. serm. 15. de verb. Domini, ait: Dicendum est, quod quia lex in decem præceptis commendatur, ille debebat decem millia talentorum: per quod omnia peccata significantur: quæ scilicet contra legem sunt. Et idem habet lib. 1. Quæstionum Evangelicæ. quæst. 25. & etiam stand. in quarta proxima sententia, quod ille, qui habebat quatuor talenta, accepit illud talentum; tamen insigni ter: & specialiter ponitur ille, in quo sunt decem talenta, qui in eo significatur, & exprimitur summa, & perfecta totius legis observantia, ex qua maxime homines elevantur, ac efflorescunt.

Ait Job. 39. n. 27. Ad præceptum tuum elevabitur aquila. Pagninus, Ad sermonem tuum elevabitur aquila: & proponitur Aquila; ut Olymp. advertit Lyra, quæ cæteris avibus altius volat per aquillam intelligit Job justos, & Sanctos, juxta D. Gregor. Olymp. & alios, & unde venit, quod ipsi cæteris altius evolvant, & ascendant in cælum: ad præceptum tuum, seu ad sermonem tuum; ex observatione præceptorum, ac sermonum Dei, illis datur, ac communicator tanta exaltatio, ac sublimitas. De hoc loquens Regius Vates Psalm. 1. n. 2. ait: In lege Domini, quod voluntas ejus, & erit tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore.

tempore suo, & solium eius non defluet, & omnia quacumque faciet, prosperabuntur. Unde tanta cumlata felicitas; ab oblatione legis Dei. Cassiod. lib. 9. variar. cap. 25. ait: Hinc, scilicet à lege Dei: virtutum omnium sumitur manifestat cogitatio: hinc sapientia veritatis sapore conditur, sic ad omnia redditur humilis, quem imbuat doctrina celestis.

CAPUT XXVI.

I. T factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis: 2. Scitis, quia post biduum Pascha fiet, & filius hominis tradetur, ut crucifigatur. 3. Tunc congregati sunt Principes Sacerdotum, & Seniores populi in atrium Principis Sacerdotum, qui dicebatur Caïphas: 4. & consilium fecerunt, ut Iesum dolo tenerent, & occiderent. 5. Dicebant autem: Non in festo, ne forte tumultus fieret in populo. 6. Cum autem Iesus esset in Bethania in domo Simonis Leprosi. 7. Accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recumbentis. 8. Videntes autem discipuli, indignati sunt dicentes: Ut quid perditio hæc? 9. Potuit enim istud vāundari multo, & dari pauperibus. 10. Sciens autem Iesus, ait illis: Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim bonum operata est in me. 11. Nam semper pauperes habebis vobiscum: me autem non semper habebis. 12. Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. 13. Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, dicetur & quod hæc fecit, in memoriam eius. 14. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad Principes Sacerdotum. 15. Et ait illis, Quid vultis mihi dare, & ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. 16. Et exinde quærebat opportunitatem, ut eum traderet. 17. Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Iesum, dicentes: Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? 18. At Iesus dixit, ite in civitatem ad quemdam, & dicite ei: Magister dicit, tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. 19. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus: & paraverunt Pascha. 20. Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. 21. Et edentibus illis dixit: Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est. 22. Et contristati valde cœperunt singuli dicere. Nunquid ego sum, Domine? 23. At ipse respondens: ait: Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet. 14. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: Væ autem homini illi: per quem filius hominis tradetur, bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. 25. Respondens autem Iudas, qui tradidit eum, dixit: Nunquid ego sum Rabbis? Ait illi: Tu dixisti. 26. Cœnantibus autem eis, accepit Iesus panem, benedixit, ac fregit, deditque discipulis, & ait: Accipite, & comedite, hoc est corpus meum. 27. Et accipiens calicem, gratias egit, & dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. 28. hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. 29. Dico autem vobis, non bibam à modo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum novum, in regno Patris mei. 30. Et hymno dicto exierunt in montem Oliveti. 31. Tunc dicit illis Iesus omnes vos scandalum patiemini in me in nocte ista, scriptum est enim, percutiam pastorem & dispergentur oves gregis. 32. Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam. 33. Respondens autem Petrus ait illi: Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. 34. Ait illi Iesus: Amen dico tibi, quia in hac nocte antequam gallus cantet, ter me negabis. 35. Ait illi Petrus, etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt. 36. Tunc venit Iesus cum illis in villam quæ dicitur Gethsemani, & dixit discipulis suis: Sedete hic, donec vadam illuc, & orem: 37. & assumpto Petro, duobus filiis Zebedæi, cœpit contristari, & mœstus esse. 38. Tunc ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate mecum. 39. & progressus pusillum procidit in faciem suam, orans, & dicens: Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. 40. Et venit ad discipulos suos, & invenit eos dormientes, & dicit Petro sic, Non potuistis una hora vigilare mecum? 41. Vigilate.

Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. 42. Iterum secundo abiit, & oravit, dicens: Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum fiat voluntas tua. 43. Et venit iterum, & invenit eos dormientes, erant enim oculi eorum gravari. 44. Et relictis illis, iterum abiit, & oravit tertio, eundem sermonem dicens. 45. Tunc venit ad discipulos suos, & dicit illis: dormite jam, & requiescite, ecce appropinquavit hora, & filius hominis tradetur in manus peccatorum. 46. Surgite eamus: ecce appropinquavit qui turba multa cum gladiis & fustibus, missi à principibus Sacerdotum, & senioribus populi. 48. Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens: Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum. 49. Et confestim accedens ad Iesum, dixit: Ave Rabb. Et osculatus est eum. 50. Dixit que illi Iesus: Amice ad quid venisti: Tunc accesserunt, & manus iniecerunt in Iesum, & tenuerunt eum. 51. Et ecce unus ex his, qui erant cum Iesu, extendens manum, exemit gladium suum, & percuciens servum principis sacerdotum, amputavit auriculam eius. 52. Tunc ait illi Iesus: Converte gladium tuum in locum suum. Omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt. 53. An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum? 54. Quomodo ergo implebuntur scripturæ, quia sic oportet fieri? 55. In illa hora dixit Iesus turbis: Tanquam ad latronem existis cum gladiis, & fustibus comprehendere me; quotidie apud vos sedebam docens in templo, & non me tenuistis. 56. Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. 57. At illi tenentes Iesum, duxerunt ad Caïpham principem sacerdotum, ubi Scribæ, & seniores convenerant. 58. Petrus autem sequebatur eum à longe usque in atrium principis Sacerdotum. Et ingressus intro, sedebat cum ministris, ut videret finem. 59. Principes autem sacerdotum & omne concilium quærebant falsum testimonium contra Iesum, ut eum morti traderent. 60. Et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissimè autem venerunt duo falsi testes. 61. Et dixerunt: Hic dicit: Possum destruere templum Dei, & post triduum reedificare illud. 62. Et surgens princeps sacerdotum, ait illi: Nihil respondes ad ea, quæ isti adversum te testificantur? 63. Iesus autem tacebat: & princeps sacerdotum ait illi: Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus filius Dei. 64. Dicit illi Iesus: Tu dixisti, veruntamen dico vobis, à modo videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli. 65. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: blasphemavit, quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiam. 66. Quid vobis videtur? At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis. 67. Tunc exspuerunt in faciem eius, & colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem eius dederunt. 68. Dicentes: Prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percussit? 69. Petrus verò sedebat foris in atrio, & accessit ad eum una ancilla, dicens, & tu cum Iesu Galilæo eras. 70. At ille negavit coram omnibus, dicens: Nescio quid dicis. 71. Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla: & ait his, qui erant ibi: Et hic erat cum Iesu Nazareno. 72. Et iterum negavit cum juramento: Quia non novi hominem. 73. Et post pusillum accesserunt, qui stabant, & dixerunt Petro: Verè & tu ex illis es; nam & loquela tua manifestum te facit? 74. Tunc cœpit detestari, & jurare, quia non novisset hominem. Et continuo gallus cantavit. 75. Et recordatus est Petrus verbi Iesu, quod dixerat: Prius quàm gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras, flevit amare.

ARGUMENTUM CUM Remissionibus.

Primò, Vers. 1. Ponitur conspiratio sacerdotum cum Iuda adversus Christum D. explicavi tom. 3. lib. 7. c. 2.
Secundo, Vers. 6. Unctio facta à Magdalena in Bethania. Explicavi tom. 5. lib. 7. cap. 1.

Tertiò, Vers. 14. Pactum, ac venditio Iudæ cum Iudæis circa personam Christi. Expendi tom. 5. lib. 7. cap. 3.
Quartiò, Vers. 17. Accesserunt discipuli ad Iesum ad præparandum cœnaculum: Expendi tom. 5. lib. 7. cap. 4.
Quintiò, Vers. 21. Prædicatur proditor Iudas tom. 5. lib. 7. cap. 6.
Sextiò, Vers. 26. Instituitur à Christo D. Sacramentum Eucharistiæ Sacramentum X 4